

سازمان بهزیستی کشور

۱۴۰۰

www.behzisti.ir

خدمات ارائه شده به افراد
دارای اختلالات شنوایی تحت پوشش

تلفن: ۰۲۱-۶۶۷۲۷۴۲۷

نمابر: ۰۲۱-۶۶۷۲۷۴۳۵

مقدمه

آسیب شنوایی معلولیتی پنهان و دارای تأثیرات گسترده بر جنبه‌های مختلف رشد مهارت‌های ارتباطی، اجتماعی و هیجانی فرد و خانواده وی است. هرچه سن بروز آسیب شنوایی پایین‌تر باشد، میزان مشکلات عملکردی فرد بیشتر و جنبه‌های گسترده‌تری از فرایند رشد و تحول زبان و گفتار وی تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

امروزه سازمان بهزیستی با اولویت قراردادن برنامه‌هایی همچون غربالگری شنوایی نوزادان و کودکان، تشخیص بهنگام و ارجاع به موقع، توانبخشی گفتاری و شنیداری در مراکز خانواده و کودک مبتلا به اختلالات شنوایی، ارائه تجهیزات توانبخشی (سمعک)، ارائه کمک هزینه کاشت حلزون شنوایی، تعمیر و تعویض قطعات پروتز کاشت، ارائه خدمات توانبخشی بعد از کاشت حلزون شنوایی، آموزش و مشاوره خانواده و آماده‌سازی کودک برای ورود به مهد و مدرسه، یاریگر متخصص و متعهد کودکان دارای آسیب شنوایی و خانواده ایشان است.

بدون تردید تیم‌های مجرب حاضر در مراکز غیردولتی روزانه آموزشی توانبخشی خانواده و کودک مبتلا به اختلالات شنوایی که اکنون در استان‌های سراسر کشور، با مجوز و تحت نظارت سازمان فعالیت می‌نمایند، با حفظ محیط طبیعی مداخله در کنار خانواده، بر کیفیت و سرعت فرایند توانبخشی کودکان هدف خواهند افزود.

میزان شیوع

آسیب شنوایی معلولیتی پنهان و شایع‌ترین نقص مادرزادی است. میزان شیوع آن در زمان تولد بیش از دو برابر مجموع دیگر اختلالات قابل ارزیابی در نوزادان است (۲ تا ۴ در هزار مولید دچار کم شنوایی شدید تا عمیق می‌باشند)

علت شناسی

- ◆ ۲۵ درصد دلیل ناشنوایی ناشناخته است، ۵۰ درصد علت ژنتیک و ۲۵ درصد سایر موارد مانند (زردی، بیماری‌های مادر در حین بارداری و مسائل هنگام زایمان و...)
- ◆ طبق مطالعات متعدد سال‌های اخیر در صورتی که کودک دارای افت شنوایی پیش از ۳ ماهگی تشخیص داده شود و قبل از سن شش ماهگی از وسیله تقویت‌کننده صوتی و برنامه‌های توانبخشی مناسب بهره‌مند گردد، می‌تواند به مهارت‌های گفتاری و زبان قابل مقایسه با کودکان طبیعی دست یابد.
- ◆ مداخلات توانبخشی شنوایی شامل: تجویز وسیله کمک شنوایی مناسب نظیر سمعک، تربیت شنوایی، گفتار درمانی و کاشت حلزون می‌باشد.
- ◆ در حال حاضر تعداد افراد دارای معلولیت تحت پوشش سازمان بهزیستی ۱۷۴۵۹۷۷ نفر می‌باشند که از این تعداد ۲۲۲۴۹۲ نفر (۱۲٫۷ درصد) دارای معلولیت شنوایی هستند.

تعداد افراد مبتلا به اختلالات شنوایی تحت پوشش سازمان براساس شدت معلولیت

تعداد	شدت
۳۴۹۱۵	خفیف
۶۷۹۰۹	متوسط
۸۱۷۷۱	شدید
۳۷۰۵۷	خیلی شدید
۸۴۰	نامشخص
۲۲۲۴۹۲	جمع

ارائه خدمات آموزشی و توانبخشی به خانواده و کودک مبتلا به اختلالات شنوایی (تا ۱۵ سال) در قالب مراکز روزانه توانبخشی

دفتر امور توانبخشی روزانه و توانبخشی برای ارائه خدمات آموزشی و توانبخشی به کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی نسبت به راه‌اندازی مراکز روزانه آموزشی توانبخشی، با همکاری بخش غیردولتی اقدام می‌نماید. هدف از اجرای این برنامه، رساندن گروه هدف به حداکثر سطح استقلال و عملکرد می‌باشد. در این مراکز فرد به مرکز مراجعه و از بسته خدمات تخصصی برخوردار و خانواده وی نیز از آموزش‌های لازم بهره‌مند خواهند شد. متخصصان مرکز به صورت تیمی نسبت به ارزیابی، هدف‌گذاری فردی، طراحی برنامه درمانی و توانبخشی و اجرای آن، برای خدمت‌گیرندگان مراکز اقدام می‌نمایند.

در این طیف از مراکز، غالباً تجهیزات کامل توانبخشی موجود است و فضا برای دسترسی گروه هدف به خدمات مناسب‌سازی شده است. سازمان بهزیستی به صورت مستمر نسبت به نظارت بر فضا، کارکنان و خدمات مراکز با استفاده از چک لیست‌های ارزشیابی اقدام و بر اساس درجه ارزشیابی مراکز بابت هر فرد خدمت‌گیرنده به مراکز فوق یارانه پرداخت می‌نماید و بخشی از هزینه‌ها را نیز خانواده تقبل می‌نماید.

این مراکز توسط بخش غیردولتی و با مجوز و تحت نظارت سازمان بهزیستی تأسیس و به کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی واجد شرایط به صورت روزانه خدمات آموزشی، توانبخشی پزشکی، توانبخشی اجتماعی و توانبخشی حرفه‌ای ارائه می‌نماید. تیم تخصصی مرکز شامل کارشناس شنوایی‌شناسی، کارشناس گفتار درمانی، مربی آموزشی، کارشناس روانشناسی یا مشاور، مربی امور هنری، ورزشی (یا بازی) می‌باشد.

خدمات مرکز شامل آموزش مهارت‌های ارتباطی و آموزش مفاهیم زبانی و گفتاری تحت نظارت کارشناسان شنوایی شناسی و گفتار درمانی به منظور تأکید بیشتر بر استفاده از باقیمانده شنوایی و بکارگیری زبان و گفتار

توسط مربی، مشاوره و راهنمایی ادیولوژیک به والدین جهت آگاهی از ضرورت استفاده از وسیله کمک شنوایی نظیر سمعک (راهبری ادیولوژیک)، مشاوره روانشناسی با والدین جهت پذیرش معلولیت فرزند خود و همکاری در توانبخشی کودک، ارزیابی و درمان اختلالات شنوایی توسط کارشناس شنوایی شناسی و ارائه آموزش‌های لازم به مربیان، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان توسط گفتاردرمانگر و ارائه ی آموزش‌های لازم به مربیان توسط کارشناس گفتاردرمانی، انجام کارهای دستی و هنری «نقاشی» توسط مربیان آموزش دیده، بررسی عملکرد گوش میانی کودک با استفاده از تجهیزات مورد نیاز یا ارجاع کودک به کلینیک شنوایی و تأمین هزینه مربوطه در موارد ضروری می‌باشد.

♦ در پی اعلام نیاز خانواده‌های دارای کودکان اختلالات شنوایی به بهره‌مندی حداکثری از کمک هزینه (یارانه) در مراکز روزانه آموزشی و توانبخشی خانواده و کودک مبتلا به اختلالات شنوایی، از سال گذشته، تمام کودکان بهره‌مند از خدمات مراکز فوق به صورت ۱۰۰ درصدی از پوشش یارانه برخوردار هستند.

ارائه خدمات آموزشی و توانبخشی به کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی در قالب مراکز توانبخشی حرفه‌ای بالای ۱۵ سال

یکی از دغدغه‌های اساسی خانواده‌ها و برنامه ریزان آموزشی و توانبخشی افراد دارای ناتوانی و معلولیت افزایش کیفیت زندگی آنان پس از ترخیص از دوره‌های آموزشی و توانبخشی کودکان است. در پاسخ به نیاز توانخواهان دارای اختلالات شنوایی که در آزمون‌های ورودی مدارس عادی به دلیل ناتوانی تومانی ذهنی موفق نمی‌شوند، بر این اساس فرصت آموزش حرفه‌ای در مراکز حرفه‌آموزی و در پی آن بهره‌گیری از خدمات کارگاهی‌های تولیدی حمایتی و مراکز پشتیبانی شغلی پیش‌بینی شده است. در مراکز اخیرالذکر حصول به سطح خودکفایی نسبی، در فرایندی پویا با تأکید بر رشد زمینه‌های اجتماعی، روانی- حرکتی و شناختی، همراه با عزت نفس و کاهش وابستگی‌های دائمی به خانواده، دست یافتنی است.

در مراکز حرفه‌آموزی سرفصل‌های آموزشی با عناوین آموزش مهارت‌های پایه، آموزش مهارت‌های اجتماعی و آموزش رفتار کاری؛ به منظور آماده‌سازی فرد برای حضور در مراکز شغلی حمایت شده (کارگاه‌های تولیدی حمایتی، مراکز پشتیبانی شغل -SE) ارائه می‌گردد.

ارائه خدمات آموزشی و توانبخشی به توانخواهان کم شنوا و ناشنوا در قالب کارگاه‌های تولیدی حمایتی

دفتر امور توانبخشی روزانه و توانپزشکی برای توانخواهان کم‌شنوا و ناشنوا پس از طی دوره‌های آموزش حرفه‌ای در مراکز حرفه‌آموزی شرایط حضور در کارگاه‌های تولیدی حمایتی را فراهم آورده است تا توانخواهان بتوانند با استقلال نسبی در انجام قسمتی از یک حرفه توانایی کسب شده و بالقوه خویش را در راستای تولید یا ارایه خدمت به کار گرفته و با حضور در کارگاه‌های تولیدی حمایتی در این زمینه موفق گردند. کارگاه تولیدی حمایتی، محلی برای گذار به محیط واقعی اشتغال و یا تثبیت در شغلی پایدار محسوب می‌گردد. این کارگاه می‌تواند از کارگاه‌های مختلفی تشکیل گردد و توانخواهان بصورت تلفیقی از انواع معلولیت حضور داشته و پس از طی دوره کوتاه

آموزش‌های تابعی در حرفه مورد نظر به عنوان «کارورز و یا کارگر حمایتی» به فعالیت خواهند پرداخت. در دوره کارورزی، هر کارگاه معادل ۲۰ درصد از یارانه دریافتی را به عنوان دستمزد (پول توجیبی) براساس میزان کارایی و اثربخشی در تولید به‌صورت میانگین به حساب تمامی توانخواهان کارگاه پرداخت می‌گردد. در کارگاه‌های فوق آموزش‌های لازم مشتمل بر چهار بخش می‌باشد:

- ♦ آموزش‌های مهارت‌های زندگی (LSE)
- ♦ آموزش مهارت‌های ارتباطات موثر در حین کار
- ♦ آموزش‌های کارآفرینی، کسب و کار و تشخیص فرصت
- ♦ آموزش مهارت‌های فنی و تابعی از حرفه مشخص

ارائه خدمات کاریابی و اشتغال به توانخواهان کم شنوا و ناشنوا در قالب مراکز پشتیبانی شغلی

مراکز پشتیبانی شغلی که با هدف تسهیل شرایط دستیابی به شغل پایدار توانخواهان کم‌شنوا و ناشنوا و به‌عنوان مؤسسه مجری در برقراری ارتباط با کارفرما و نظارت بر روند به‌کارگیری توانخواهان اقدام می‌نماید، یکی از برنامه‌های دفتر مراکز توانبخشی روزانه و توانپزشکی بهزیستی کشور با هدف استفاده از حداقل توان افراد کم‌شنوا و ناشنوا جهت ایجاد شغل شایسته و ایجاد انگیزه و ارتقاء کیفیت زندگی این افراد می‌باشد. این مراکز با استخدام افرادی تحت عنوان مربی شغلی (J.C) مبادرت به ایجاد اشتغال برای توانخواهان می‌نماید. در این مراکز معلولین آموزش حرفه‌ای و کارگاهی نخواهند دید.

فرد معلول واجد شرایط کار با معرفی اداره بهزیستی شهرستان مربوطه پس از انجام مراحل ارزیابی، راهنمایی و مشاوره شغلی و مشخص شدن حداقل ظرفیت کاری جهت اشتغال حمایتی به مرکز ارجاع و توسط مرکز پذیرش می‌شود. ارزیابی بطور مستمر تا مدت یکسال در محل کارانجام شده و کارشناسان بهزیستی شهرستان نیز بر کل فرایند انجام آن نظارت خواهند داشت.

مراکز پشتیبانی شغلی به صورت پایلوت در ۱۰ استان (۱۵ مرکز) از سال ۹۷ شروع به فعالیت نموده است.

ارائه خدمات آموزشی و توانبخشی از راه دور به کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی

با توجه به تعطیلی مراکز روزانه آموزشی توانبخشی کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی از اسفندماه سال ۹۸ به تبعیت از مدارس آموزش و پرورش، به دلیل پیشگیری از تشدید روند سرایت بخشی بیماری کووید ۱۹ و با توجه به لزوم استمرار یافتن خدمات این مراکز به جهت پیشگیری از افت عملکرد کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی مراکز مذکور و نیز حمایت از کسب و کار کارشناسان و کارکنان شاغل در مراکز موضوع و ضمناً وجود بستر اینترنت در بیش از ۹۵ درصد از مناطق کشور، شیوه‌نامه برنامه توانبخشی از راه دور مراکز روزانه آموزشی توانبخشی با مشارکت کمیته علمی و کارشناسان توانبخشی مراکز روزانه آموزشی توانبخشی تابعه و کارشناسان استانی و ستادی بهزیستی کشور تدوین و به استان‌ها ابلاغ شد. در ادامه به منظور اجرایی ساختن گام دوم فاصله‌گذاری اجتماعی (فیزیکی) و در پی ثبت اطلاعات مراکز روزانه آموزشی توانبخشی کودکان مبتلا به

اختلالات شنوایی در سامانه Salamat.gov.ir توسط مدیران مراکز و دریافت کد رهگیری و مجوز شروع فعالیت و پروتکل بهداشتی مرتبط؛ شرایط بازگشایی و فعالیتهای مراکز فوق به شرح ذیل اعلام شد:

- ♦ رعایت کامل و دقیق پروتکل‌های بهداشتی و پیشگیری مرتبط.
- ♦ ابلاغ شرایط حضور پرسنل و خدمت‌گیرندگان در مرکز متناسب با رنگ منطقه استقرار مرکز از نظر تعداد افراد مجاز به حضور در مرکز و بسته خدماتی مورد استفاده.
- ♦ برنامه‌ریزی نوبت‌دهی و مراجعه روزانه کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی مراکز و ارائه خدمات ارزیابی، توانبخشی و یا مشاوره موکداً به صورت انفرادی با احتراز از هرگونه تجمع و یا تشکیل کلاس، با پیش‌بینی امکان پیگیری اثربخشی این خدمات از طریق اجرای برنامه توانبخشی از راه دور.
- ♦ موارد موکد: تب سنجی و کنترل علائم احتمالی بیماری در پرسنل و کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی خدمت‌گیرنده، در بدو ورود به مرکز، اخذ رضایت‌نامه از سرپرست کودک مبتلا به اختلالات شنوایی برای حضور در مرکز، عدم سرو مواد خوراکی، پذیرش کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی جدید با رعایت دستورالعمل‌های معمول و فعلی و پوشش همه کودکان مبتلا به اختلالات شنوایی در خدمات مرکز در یک هفته‌کاری در تمامی مناطق.

آمار مراکز روزانه آموزشی توانبخشی خانواده و کودک مبتلا به اختلالات شنوایی

- ♦ تعداد مراکز: ۸۸ مرکز
- ♦ ظرفیت اسمی: ۵۳۷۰ نفر
- ♦ تعداد خدمت‌گیرندگان: ۴۴۰۳ نفر
- ♦ تعداد یارانه بگیر: ۳۸۸۳ نفر

تأمین وسایل کمک توانبخشی

- ♦ ۲۰ درصد از اعتبار وسایل کمک توانبخشی به مبلغ ۳۱۲,۶۶۶ میلیون ریال در سال ۹۹ به معلولین ناشنوا اختصاص یافت.
- ♦ تعداد ۲۷۳,۲۹۸ عدد سمعک و سایر وسایل کمک شنیداری در سال ۹۹ تهیه شده است که از این تعداد: ۲۰۱۶۱ دستگاه سمعک؛ ۲۵۲,۸۹۳ عدد باتری سمعک؛ و ۲۴۴ عدد سایر وسایل کمک شنیداری بوده است.
- ♦ همچنین تعداد ۴۷,۶۴۰ نفر با سرانه ۲,۴۰۰,۰۰۰ ریال کمک هزینه تأمین باتری سمعک جهت یکسال جمعاً به مبلغ ۱۱۴,۳۳۶ میلیون ریال دریافت نموده‌اند.

تعداد واحد شنوایی شناسی در سطح کشور

۶۰ واحد با ۶۶ کارشناس شنوایی شناسی در زمینه‌های غربالگری شنوایی نوزادان، ارزیابی و تشخیص کم شنوایی، مداخله و توانبخشی بعد از تشخیص، اعم از تجویز و تأمین وسیله کمک شنوایی (سمعک)، تربیت شنوایی فعالیت

می‌نمایند. در سال ۹۹ تعداد ۲۶۵۰۰ نفر با معلولیت کم شنوایی از واحدهای شنوایی شناسی سازمان بهزیستی خدمات دریافت نمودند.

تعداد واحدهای گفتاردرمانی

۶۹ واحد با ۸۲ کارشناس گفتاردرمانی فعال می‌باشند که علاوه بر درمان اختلالات گفتاری به توانبخشی افراد کم شنوا و ناشنوا اقدام می‌نمایند، در سال ۹۹ تعداد ۵۱۲۴ نفر از واحدهای گفتاردرمانی سازمان خدمات دریافت نموده‌اند.

کاشت حلزون شنوایی

از سال ۸۶ اعتبار قابل توجهی با پیگیری‌های بعمل آمده به امر کاشت حلزون اختصاص یافت که جهت کاشت حلزون و تعمیر و تعویض هزینه می‌گردد. تعداد ۳۴۳۰ نفر در سال ۹۹ توانستند از مساعدت مالی سازمان و توانبخشی بعد از عمل کاشت بهره‌مند شوند. هم‌چنین در راستای هم‌افزایی در ارائه خدمات به افراد نیازمند به کاشت، تفاهم‌نامه همکاری بین سازمان، بنیاد بخشش، هیات امنای صرفه جویی ارزی و کمیته امداد امام (ره) در سال ۱۳۹۹ منعقد شده است.

غربالگری شنوایی نوزادان جهت تشخیص به موقع آسیب شنوایی و اقدامات زودهنگام توانبخشی

برنامه غربالگری شنوایی یک خدمت بهداشتی خاص نوزادان است که در آن نوزاد یا شیرخوار در زمان مناسب (زیر یک ماه) غربال می‌شود و (زیر سه ماه) تشخیص داده می‌شود و (زیر شش ماه) مداخله در مورد کودک دارای آسیب شنوایی صورت می‌پذیرد. شنوایی نوزاد تحت آزمون‌های TEOAE و AABR قرار می‌گیرد. سپس موارد مشکوک برای ارزیابی‌های تشخیصی و در صورت تأیید تشخیص، جهت انجام مداخلات طبی و توانبخشی به مراکز مربوطه هدایت می‌شود.

از زمان شروع برنامه (سال ۱۳۸۴) تاکنون، این برنامه با تعداد ۶۳۰ واحد غربالگری در حال اجراست، تعداد ۱۱,۸۶۲,۸۵۶ نفر تحت پوشش برنامه قرار گرفته‌اند و تعداد ۳۵۰۰۳ کودک دارای اختلالات شنوایی شناسایی و تحت مداخلات طبی و توانبخشی قرار گرفته‌اند.

لازم به ذکر است طی سنوات اخیر ۹۲ درصد موالید زنده کشور تحت پوشش برنامه غربالگری شنوایی قرار گرفتند.

امضا توافق نامه مشترک در خصوص زبان اشاره ایرانی

با حضور مقام عالی وزارت مصادف با روز جهانی ناشنوایان نمایندگان تشکل‌های فعال در حوزه ناشنوایان (شبکه ملی سازمان‌های مردم‌نهاد ناشنوایان ایران و انجمن خانواده ناشنوایان و انجمن‌های زبان اشاره ایران) توافق‌نامه مشترک در خصوص زبان اشاره ایرانی به عنوان الگوی زبان اشاره فراگیر و مشترک در سطح کشور را امضا نمودند.

برگزاری سالیانه سمپوزیوم‌های علمی خانواده و کودک مبتلا به اختلالات شنوایی

این سمپوزیوم همه ساله با مشارکت مراکز خانواده و کودک مبتلا به اختلالات شنوایی تحت نظارت سازمان برگزار شده است.

برگزاری کارگاه‌های آموزشی فراگیر ویژه مربیان و کارشناسان مراکز روزانه آموزشی توانبخشی خانواده و کودک کم شنوا و ناشنوا

تاکنون بالغ بر ۵۵۰۰ نفر/ ساعت کارگاه آموزشی (بازآموزی و نوآموزی) توسط متخصصان برای افراد فوق برگزار شده است.

ارائه خدمات هنری و هنردرمانی به توانخواهان اختلال شنوایی

این خدمات با هدف به کارگیری هنر و قابلیت‌های آن در تقویت و سلامت بهداشت روان، ارتقای سطح کیفی زندگی این گروه از افراد جامعه، ارتقاء سطح آگاهی عمومی، تلفیق اجتماعی و کمک به مشارکت آنان در جامعه طراحی و در دو بخش ارائه می‌گردد.

خدمات هنر درمانی، نمایش درمانی و موسیقی درمانی در مراکز توانبخشی

این خدمات با تأکید بر جنبه‌های درمانی هنر و نقش موثر آن در توانبخشی افراد دارای معلولیت طراحی شده که در گروه خدمت‌گیرندگان دارای اختلالات شنوایی، خدمات هنری درگرایش‌های هنردرمانی، نمایش درمانی و موسیقی درمانی، توسط مربیان هنری آموزش دیده با همکاری تیم توانبخشی و روانشناسان مرکز، در جلسات انفرادی و یا گروهی و به صورت هفتگی در مراکز توانبخشی روزانه ارائه می‌گردد. در حال حاضر در ۸۶ مرکز توانبخشی به ۳۸۰۶ نفر توانخواه دارای اختلال شنوایی خدمات هنردرمانی ارائه می‌شود.

جشنواره‌های هنری

در حال حاضر جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های هنری با هدف یکپارچه‌سازی و تلفیق اجتماعی افراد دارای معلولیت با تأکید بر ترویج و گسترش فرهنگ دسترسی به امکانات فرهنگی هنری، ایجاد زمینه‌های تعامل، تبادل تجربیات و اطلاعات و دستیابی به تازه‌ترین دستاوردهای هنری به صورت بین‌المللی، کشوری، منطقه‌ای و استانی طراحی و اجرا می‌شود. که با اختصاص بخشی از این جشنواره‌ها به هنرمندان دارای اختلالات شنوایی، زمینه تولید آثار کیفی و فرصت‌های شغلی و حرفه‌ای برای آنان فراهم آمده است.

در حال حاضر ۳۰ گروه نمایشی افراد دارای اختلال شنوایی در کشور فعال بوده و با دریافت حمایت‌های مالی از سازمان ضمن شرکت سالیانه در جشنواره‌های تئاتر استانی و منطقه‌ای خلیج فارس، زاگرس، آفتاب، کاسپین، طلوع و کویر، و اجراهای عمومی، به منظور حضور در سایر جشنواره‌های هنری کشوری نیز مورد حمایت قرار می‌گیرند.

پرداخت کمک هزینه معیشت توانبخشی (مستمری) به ناشنوایان

♦ تعداد: ۱۰۱۰۲۸ خانوار

پرداخت حق پرستاری و مددکاری افراد دارای معلولیت در خانواده به ناشنوایان

♦ تعداد: ۱۱۱۶ نفر

پرداخت کمک هزینه معیشت ماده ۲۷ به ناشنوایان:

♦ تعداد: ۲۲۷۲۳ خانوار

تشکل‌ها و انجمن‌های فعال در زمینه امور ناشنوایان

♦ تعداد: ۶۰ تشکل و انجمن

شبکه ملی تشکل‌های مردم نهاد معلولان شنوایی

♦ همکاری سازمان در روند برگزاری انتخابات در اسفند ماه سال ۱۳۹۹ و در خصوص اخذ شماره ثبت از اداره ثبت شرکت‌ها و هم چنین همکاری در برگزاری انتخابات هیأت مدیره اعضای شبکه مذکور.

دانشجویان معلول

شهریه دانشجویان معلول از سال ۸۳ بصورت متمرکز پرداخت شده است و تعداد دانشجویان معلول در سال ۸۳ حدوداً ۱۰۰۰ نفر بوده است و با این اقدام سازمان انگیزه مضاعفی جهت ادامه تحصیل برای معلولان ایجاد نمود. به طوری که در حال حاضر تعداد دانشجویان معلول به ۱۳۲۶۱ نفر رسیده است و از این تعداد ۲۷۰۰ نفر دارای معلولیت شنوایی هستند.

برنامه توانبخشی مبتنی بر جامعه

این برنامه از سال ۱۳۷۴ در ایران آغاز شد و ۹۷ درصد مناطق روستایی کشور را در بردارد. کلیه افراد دارای معلولیت در سنین مختلف تحت پوشش این برنامه قرار می‌گیرند. حدود ۵۹۶۰۲ نفر در مناطق روستایی و ۴۷۱۳ نفر در مناطق شهری از افراد تحت پوشش این برنامه دارای اختلالات شنوایی هستند که ۱۲٫۶ درصد کل افراد تحت پوشش برنامه CBR را تشکیل می‌دهند. از طریق برنامه CBR افراد دارای اختلالات شنوایی تحت پوشش این برنامه در نقاط مختلف روستایی و دور افتاده به خدمات مختلف در زمینه سلامت، آموزش، امرار معاش، اجتماعی و توانمندسازی دسترسی پیدا می‌کنند. دسترسی به این خدمات از طریق ارجاع به واحدهای مورد نیاز، آموزش و یا مداخله در سطح جامعه محلی صورت می‌گیرد. همچنین اقدامات برنامه CBR در زمینه رفع موانع فیزیکی و نگرشی منجر به یکپارچگی اجتماعی بیشتر این عزیزان در جامعه می‌شود. در سال ۹۹ حدود

۷۹۳۲ نفر از افراد دارای اختلالات شنوایی تحت پوشش برنامه از خدمات حوزه سلامت (ارجاع به مراکز درمانی، تشخیصی و توانبخشی، وسیله کمکی)؛ حدود ۳۸۰۱۴ نفر از حمایت‌های شغلی و حمایت‌های اجتماعی (شامل مستمری، کمک‌های موردی و کمک هزینه مسکن و...)؛ حدود ۲۲۰۳۴ نفر از خدمات آموزشی (آموزش‌های رسمی، غیررسمی و شبه رسمی) به صورت گروهی و فردی؛ حدود ۵۴۳۲ نفر از فعالیت‌های ورزشی، اوقات فراغت، و هنری برخوردار شدند.

مناسب‌سازی مسکن و خودرو افراد دارای معلولیت

این برنامه به منظور افزایش سطح استقلال و دسترسی افراد دارای معلولیت به امکانات مورد نیاز در انجام فعالیت‌های روزمره زندگی انجام می‌شود. به همین منظور جهت تسهیل دسترسی به فناوری کمکی ویژه افراد دارای آسیب شنوایی وسایل کمک توانبخشی به شرح ذیل در اختیار افراد ناشنوا و کم‌شنوا قرار می‌گیرد:

- ◆ فناوری‌هایی شنیداری (اف ام، مادون قرمز، لوپ و...)
- ◆ وسایل هشداردهنده (مانیتور کودک برای مادر دارای آسیب شنوایی، انواع زنگ‌های نوری و ارتعاشی، دسته‌بندهای ارتعاشی و...)
- ◆ وسایل تقویت کننده ارتباط (نظیر ویدئو فون، تقویت کننده‌های صوتی و تخته‌های ارتباطی، آیفون تصویری، کارت‌های آموزشی، ابزارهای الکترونیکی ارتباطی و ضبط و تولید گفتار...)
- ◆ تلفن ویژه ناشنویان با نمایشگر نوشتاری
- ◆ در سال ۱۳۹۹ تعداد ۲۷۳ نفر از افراد دارای آسیب شنوایی از مناسب‌سازی مسکن و وسایل کمک توانبخشی مربوط به فعالیت‌های روزمره زندگی بهره‌مند شده‌اند.

مناسب‌سازی محتواهای قابل ارائه برای افراد دارای اختلال شنوایی

در راستای اجرای ماده ۲۱ قانون حمایت از افراد دارای معلولیت، قرارداد مناسب‌سازی محتواهای قابل ارائه برای این گروه با شبکه سلامت سیما منعقد و در قالب قرارداد همکاری مقرر شد ۶۰ عنوان فیلم سینمایی با استفاده از مترجم ناشنویان مناسب‌سازی شود و در اختیار افراد دارای معلولیت شنوایی قرار گیرد. این مناسب‌سازی با استفاده از بیش از ۲ مترجم ناشنویان و با توجه به صحنه‌های فیلم‌ها انجام شده است تا فضای واقعی تری از فیلم را به مخاطب ارائه دهد. از ابتدای سال تا کنون ۳۰ فیلم در شبکه سلامت مناسب‌سازی و پخش شده و ۳۰ فیلم نیز تا پایان سال از این شبکه برای افراد دارای معلولیت شنوایی پخش خواهد شد.

طرح ارتقای توانمندی افراد دارای معلولیت

این طرح از سال ۹۴ در برخی از استان‌های کشور عملیاتی شد. در این طرح تلاش می‌شود توانمندسازی بر خدماتی متمرکز شده و طیفی از مداخلات را شامل شود که یک فرد دارای معلولیت با کمترین سطح مشارکت، در پایان فرآیند توانمندی به فردی مبدل شود که موفق شده توانمندی‌های بالقوه خود را بالفعل نماید، سطحی از مشارکت

که متناسب با سطح عملکرد و محدودیت‌های وی است را تجربه کرده و بتواند حقوق فردی و اجتماعی خود را مطالبه نماید. خدمات قابل ارائه در این طرح، خدمات آموزشی، خدمات مبتنی بر مطالبه‌گری، خدمات مبتنی بر تغییر نگرش و خدمات توانمندسازی تخصصی مختلف است. در سال ۹۹ این طرح مورد بازنگری قرار گرفت و در پایلوت آن تعداد ۴۹۰ نفر افراد دارای معلولیت شنوایی در ۳۱ استان کشور تحت پوشش طرح قرار گرفته‌اند.

بیمه خدمات توانبخشی

به منظور اجرایی کردن ماده ۶ قانون حمایت از حقوق معلولان برای بهره‌مندی افراد دارای معلولیت تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور از بیمه خدمات توانبخشی، در سال ۹۹ سازمان بهزیستی اقدام به انعقاد تفاهم نامه‌ای با سازمان بیمه سلامت ایران نمود تا در این چارچوب و با تأمین اعتبار لازم از مراجع ذیربط، سازمان بیمه سلامت ایران نسبت به پوشش بیمه ۹ خدمت توانبخشی ضروری مورد نیاز افراد دارای معلولیت تحت پوشش سازمان اقدام نماید. در این راستا، اسامی کلیه افراد دارای معلولیت و دارای دفترچه بیمه سلامت، تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور برای بهره‌مندی از بیمه خدمات توانبخشی ۹ گانه به سازمان بیمه سلامت ایران ارسال شد. در حال حاضر کلیه ۵۰۹,۰۰۰ نفر از افراد معلول دارای دفترچه بیمه سلامت تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور از جمله افراد دارای اختلال شنوایی تحت پوشش این بیمه هستند.

حمایت از افراد دارای معلولیت جهت بهره‌مندی از خدمات تردد

این بسته خدماتی به منظور تقویت مشارکت اجتماعی، تسهیل دسترسی ایشان به امکانات و فراهم کردن موجبات استقلال آنان در جامعه و افزایش سطح اشتغال آنان به افراد ناشنوا و کم‌شنوا ارائه می‌شود. بر همین اساس ۹۲۴۳ نفر از خدمات ایاب ذهاب و ۲۴۸ نفر از طرح ترافیک بهره‌مند شده‌اند.

